

**ВЗАЄМОДІЯ
ГРОМАДСЬКОСТІ ТА ВЛАДИ
у 2020 році**

ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ

МОЖЛИВОСТЕЙ
ПРОСТІР
МОЖЛИВОСТЕЙ

ВСТУП

2020 рік змінив життя українців. Зміни в першу чергу були пов'язані з пандемією COVID-19, адже карантинні заходи часто обмежували права і можливості людей в різних сферах життя.

В цьому дослідженні ми намагалися з'ясувати яким чином ситуація з COVID-19 вплинула на взаємодію населення і влади в регіонах. При цьому враховувались: триваюча децентралізація, місцеві вибори 2020 і інші фактори, що важливі для розвитку демократії в громадах.

За основу взято думку про те, що події 2020 року змінили можливості доступу населення до органів влади та впливу на їх рішення, певним чином обмежили їх права на участь в управлінні державою. Це стало викликом, реагування на який показало спроможність влади в регіонах підтримувати демократію і права людей в складні часи.

Мета дослідження – посилити можливості регіональних організацій громадянського суспільства (далі - ОГС) у процесах демократизації через виявлення і використання інструментів впливу на владу, покращення комунікації з владою і вироблення універсальних практик взаємодії.

Дослідження проводилось в Донецькій, Житомирській, Львівській, Одеській, Рівненській, Хмельницькій областях та місті Києві.

Даний звіт стосується ситуації в Одеській області.

ПІД ЧАС ДОСЛІДЖЕННЯ:

1. вивчалися зміни в комунікації влади на місцевому, регіональному рівнях в Україні в умовах пандемії COVID-19, активності влади в соціальних мережах, канали зворотного зв'язку з владою для громадян, зміни в проведенні особистого прийому громадян тощо;
2. розглядалися проведення засідань громадських рад в регіонах, їх формату (онлайн чи офлайн), кількості учасників засідань та засідань за рік, можливості для громадян дивитися засідання громадських рад онлайн, публікацій протоколів засідань і фінальних рішень засідань громадських рад на сайті місцевої влади чи громадської ради;
3. досліджувалися статuti громад на предмет наявності особливих повноважень для громадських рад, а також щодо проведення дистанційних зустрічей чи засідань;
4. вивчалася періодичність звернення ОГС до органів місцевої чи регіональної влади, органів місцевого самоврядування, формат і канали спілкування з владою, їх ефективність, зацікавленість влади в зворотному зв'язку, проблеми спілкування з владою тощо.

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Для виконання завдань дослідження були поєднані наступні інструменти:

- аналіз документів - здійснювався аналіз відповідей на запити та документів, що були надані разом з відповідями, а також документів, що розміщені у відкритому доступі;
- напівструктуровані опитування - проведення опитувань (глибинних інтерв'ю) представників організацій громадянського суспільства, членів громадських рад;
- аналіз інформації у відкритих джерелах, включаючи: публікації повідомлень на інтернет-ресурсах органів влади й місцевого самоврядування, інформація в ЗМІ щодо реагування на рішення влади, дані соціальних мереж органів влади тощо.

Для збору даних було направлено запити про надання публічної інформації до 26 суб'єктів. Отримані відповіді від 19. Не отримано відповідей на запити від 7 суб'єктів - Подільської районної ради, Іванівської територіальної громади Березівського району, Старокозацької територіальної громади Білгород-Дністровського району, Василівської територіальної громади Болградського району, Великодолинської територіальної громади Одеського району, а також Одеської районної ради та районної державної адміністрації. Останні два суб'єкти були у процесі створення.

Здійснювався аналіз інформації, яка міститься на сторінках вказаних суб'єктів в мережі Інтернет, в соціальних мережах, включаючи Facebook.

Було проведено інтерв'ю з 5 представниками організацій громадянського суспільства, 12 членами громадських рад.

В результаті дослідженням було охоплено наступні владні суб'єкти:

Одеська обласна державна адміністрація, Одеська обласна рада, Одеська міська рада, Березівська районна рада, Березівська районна державна адміністрація, Білгород-Дністровська районна рада, Білгород-Дністровська районна державна адміністрація, Болградська районна рада, Болградська районна державна адміністрація, Ізмаїльська районна рада, Ізмаїльська районна державна адміністрація, Одеська районна рада, Одеська районна державна адміністрація, Подільська районна державна адміністрація, Роздільнянська районна рада, Роздільнянська районна державна адміністрація, Кубійська територіальна громада Болградського району, Кілійська територіальна громада Ізмаїльського району, Дальницька територіальна громада Одеського району, Балтська територіальна громада Подільського району, Затишанська територіальна громада Роздільнянського району.

РОЗДІЛ 1. ПУБЛІЧНА КОМУНІКАЦІЯ ВЛАДИ В УМОВАХ COVID-19

Хронологія реагування на виклики COVID-19

15.03.2020.	Створення та оперативне оприлюднення телефонів «гарячої лінії» з питань коронавірусу.
18.03.2020.	в Одесі тривають масові офлайн заходи: сесія міської ради, публічні звіти щодо виконання бюджету тощо. Міський ЦНАП працює у штатному режимі. Міський голова проводить зустрічі із громадськістю Окремі служби соціального захисту починають працювати дистанційно, в телефонному режимі. ДПС в Одеській області популяризує свої електронні сервіси.
21.03.2020.	Карантин стає підставою обмеження доступу громадян до представників влади.
24.03.2020.	ЦНАП Одеської міськради переходить на обмежений режим роботи.
28.03.2020.	Соціальні послуги – дистанційно (переважна більшість - телефоном).
25.03.2020.	Початок кампанії забезпечення продуктовими наборами соціально вразливих верств населення.
28.03.2020.	Старт кампанії з підтримки малого та середнього бізнесу.
01.04.2020.	Виконком Одеської міськради переходить на дистанційний режим. Один із наймасовіших заходів Одеси (гуморина) проходить в онлайн режимі.
02.04.2020.	Інклюзивні проекти в освіті найоперативніше пристосовуються до роботи в дистанційному он-лайн режимі. Перехід всіх комунальних установ та підприємств на особливий режим роботи (видозмінений).
06.04.2020.	Бюджет участі не відміняється, але переводиться у дистанційний режим.
07.04.2020.	Урізноманітнюються форма роботи із різними ЦА (творчою молоддю, людьми зі спеціальними можливостями), реалізуються онлайн інструменти.
08.04.2020.	Запускається низка волонтерських проектів для роботи із соціально вразливими людьми різних категорій.
12.04.2020.	Спроба врегулювати комунікацію зі споживачами соціальних послуг.
05.05.2020.	Відновлюється робота ЦНАПу для бізнесу, з можливістю онлайн замовлень.
06.05.2020.	Онлайн-конференція психологів «Адаптація особистості до поточних реалій». Ініціатива для роботи з різними ЦА.
02.09.2020.	Урочистий концерт до Дня міста (на Потьомкінських сходах) можна дивитися онлайн.
20.10.2020.	Роз'яснювальна компанія щодо організації виборчого процесу в умовах карантину.
27.11.2020.	Перехід Одеської міськради на повністю дистанційний режим роботи, зупинено прийом громадян.
02.12.2020.	Масштабні і знакові для Одеси заходи із громадського обговорення переводяться в онлайн режим.

Як змінилась комунікація влади з населенням

1. Запрацювали нові цифрові механізми комунікації як на рівні області, так і на рівні міста.
2. Були відмінена практика особистих прийомів громадян чиновниками та депутатами рад різних рівнів.
3. Деякі представники влади використали карантин для корегування стратегії комунікації із мешканцями міста.
4. Міська влада Одеса схильна до COVID-«дисидентства», зокрема прямо відмовились від запровадження «карантину вихідного дня».
5. Спалах COVID-19 активізував цифровізацію сервісів комунальних підприємств і установ, що працюють з громадянами.
6. Основні зміни у стратегії комунікації влади з громадянами відбулися у перші 3 місяці карантинних обмежень.
7. Повноцінної діджиталізації сервісів, що впроваджує місцева влада внаслідок запровадження карантину не відбулося. Основна форма роботи дистанційно листування електронною поштою та телефонні консультації.

Висновки

1. Особливістю Одеського регіону є його курортна орієнтованість. Цей факт відбивається і на кількості відвідувань міст області і на дотриманні карантинного режиму (імітаційний характер карантину).
2. Головна увага місцевої влади була зосереджена на трансформації освітнього та медичного кластеру регіону.
3. В регіоні досить високі показники діджиталізації, що призвело до динамічного переходу місцевих органів влади до роботи в умовах карантину (за дистанційним принципом).
4. Чинний на момент 2020 року Міністр охорони здоров'я М.Степанов є вихідцем Одеського регіону (Голова ОДА 12.01.2017- 10.04.2019), що перетворює область у зону особливої уваги МОЗ.
5. В області один із найвищих показників децентралізації у південному регіоні України. Лідери ОТГ більш динамічно підлаштувалися під особливості роботи в умовах COVID-19. Основні затримки були з переходом до дистанційної форми депутатами Одеської міської ради.
6. В Одеській області знаходиться потужна портова інфраструктура, що не могло не підвищувати ризики перенесення інфекційних хвороб.
7. Міський портал Одеси надає широкий спектр інформаційних, консультаційних послуг та інших державних сервісів у дистанційному форматі.
8. У зв'язку із проблемами, викликаними COVID-19 суттєво зросли неплатежі за комунальні послуги.

РОЗДІЛ 2.

Місцева влада в соціальних мережах

Сторінки в соціальних мережах	Контент Пости щодо COVID-19	Кількість користувачів (відсоток до загальної кількості населення)
Одеська обласна рада		Одеська область - 2 377 191 жителів
https://www.facebook.com/odesa.regional.council/	Практично щоденне інформування про поточні події, інформування про COVID-19 відсутнє Реагування на пости - до 50 осіб	699 вподобали (0,029%) 789 стежать (0,033%)
Одеська обласна державна адміністрація		Одеська область 2 377 191 жителів
https://www.facebook.com/oda.odesa	Щоденне інформування про поточні події, інформування про COVID-19 Реагування на пости - до 50 осіб	12043 вподобали (0,5%) 14845 стежать (0,6%)
Одеська міська рада		м. Одеса 1 017 720 жителів
https://www.facebook.com/omr.gov.ua	Інформування про поточні події 3-4 рази на тиждень	467 вподобали (0,14%) 1675 стежать (0,16%)
Березівська районна рада		Березівський р-н 107 408 жителів
https://www.facebook.com/berrzivkarada1	останній пост листопад 2020	1265 вподобали (1,17%) 1523 стежать (1,42%)
Березівська районна державна адміністрація		Березівський р-н 107 408 жителів
https://www.facebook.com/rdaberezivska/	Майже щоденне інформування	2158 вподобали (2%) 2357 стежать (2,2%)
Білгород-Дністровська районна рада		Білгород-Дністровський район - 199 860 жителів
https://www.facebook.com/Білгород-Дністровська-Районна-Рада-101116505057483	Майже щоденне інформування	429 вподобали (0,2%) 520 стежать (0,3%)
Білгород-Дністровська районна державна адміністрація		Білгород-Дністровський район - 199 860 жителів
https://www.facebook.com/bilgoroddnistrovskarda	Щоденне інформування	608 вподобали (0,3%) 844 стежать (0,4%)
Болградська районна рада		Болградський район - 147 973
https://www.facebook.com/Білгород-Дністровська-Районна-Рада-101116505057483	Інформування 1-2 рази на тиждень	757 вподобали (0,5%) 959 стежать (0,6%)
Болградська районна державна адміністрація		Болградський район - 147 973
https://www.facebook.com/Болградська-районна-державна-адміністрація-1539679582931422	Щоденне інформування	2 068 вподобали (1,4%) 2 439 стежать (1,6%)

Сторінки в соціальних мережах	Контент Пости щодо COVID-19	Кількість користувачів (відсоток до загальної кількості населення)
Ізмаїльська районна рада		Ізмаїльський район - 209 249
не представлена		
Ізмаїльська районна державна адміністрація		Ізмаїльський район - 209 249
https://www.facebook.com/izmail.rda	Щоденне інформування Низький рівень реагування (в основному - до 10, інколи біля 20)	2 283 вподобали (1,1%) 2 622 стежать (1,2%)
Одеська районна рада		Одеський район - 1 382 513
https://www.facebook.com/odeska.rayonna.rada	Щоденне інформування Низький рівень реагування (в основному біля 20)	547 вподобали (0,04%) 634 стежать (0,04%)
Одеська районна державна адміністрація		Одеський район - 1 382 513
не представлена		
Подільська районна рада		Подільський район - 226 841
https://www.facebook.com/podilsk.rada.odessa	Щоденне інформування Низький рівень реагування (в основному - до 10)	551 вподобали (0,2%) 705 стежать (0,3%)
Подільська районна державна адміністрація		Подільський район - 226 841
https://www.facebook.com/groups/1352747551511718	Щоденне інформування загальнодоступна група	група - 10,4 тис учасників (4,6%)
Роздільнянська районна рада		Роздільнянський район 103 347
https://www.facebook.com/Роздільнянська-районна-рада-Одеської-області-101159991851218	останній пост грудень 2020	115 вподобали (0,1%) 133 стежать (0,1%)
Роздільнянська районна державна адміністрація		Роздільнянський район 103 347
https://www.facebook.com/rda.rozdilna	Щоденне інформування Низький рівень реагування (в основному - до 10)	801 вподобали (0,8%) 1 151 стежать (1%)
Іванівська територіальна громада Березівського району		громада - 8 137
не представлена		
Старокозацька територіальна громада Білгород-Дністровського району		громада - 18 308
https://www.facebook.com/StarokozackaOTG/	Інформування до 4 разів на місяць	591 вподобали (3,2%) 1655 стежать (9%)
Василівська територіальна громада Болградського району		громада - 11 587
не представлена		
Кубейська територіальна громада Болградського району		громада - 18 308
https://www.facebook.com/StarokozackaOTG/	Щоденне інформування	1,7 тис. учасників (18%)
Кілійська територіальна громада Ізмаїльського району		громада - 33699
https://www.facebook.com/KiliyaOTG	Щоденне інформування	639 вподобали (1,9%) 1 008 стежать (3%)

Сторінки в соціальних мережах	Контент Пости щодо COVID-19	Кількість користувачів (відсоток до загальної кількості населення)
Дальницька територіальна громада Одеського району		громада - 14 185
не представлена		
Великодолинська територіальна громада Одеського району		громада - 16 906
https://www.facebook.com/groups/velykodolynske загальнодоступна група	Щоденне інформування	7,8 тис. учасників (46%)
Балтська територіальна громада Подільського району		громада - 33 740
https://www.facebook.com/groups/1663657753911699/about загальнодоступна група	Щоденне інформування	547 вподобали (0,04%) 634 стежать (0,04%)
Затишанська територіальна громада Роздільнянського району		громада - 6 539
https://www.facebook.com/Затишанська-громада-1962520437332565	Щоденне інформування	1082 вподобали (16,5%) 1 197 стежать (18,3%)

Висновки

- Здебільшого місцева влада досить активна в соціальних мережах. Головним майданчиком, на якому присутні місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування є Facebook, де створені відповідні сторінки. Інші соціальні мережі не використовуються. Місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування варто активно використовувати YouTube Telegram, TikTok тощо для залучення населення різних категорій до спілкування і посилення впливу.
- Охоплення сторінками органами влади і самоврядування у Facebook складає здебільшого до 1% населення відповідної адміністративно - територіальної одиниці чи громади, в окремих випадках – до 3, 5%. Затишанська територіальна громада Роздільнянського району має покриття 18%. Великодолинська територіальна громада Одеського району – 46%. Владі варто активно залучати населення до користування її сторінками у Facebook, покращувати якість контенту - робити його більш цікавим. Це допоможе швидко доносити інформацію та отримувати зворотній зв'язок, корегувати власні дії, керувати настроями і підтримкою.
- Контент, що створюють місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування у Facebook передбачає інформування населення регіонів про актуальні події, заходи відповідних органів.
- Відмічається невисокий ступень реагування на контент органи влади та місцевого самоврядування у Facebook (в середньому 10-50 реакцій на повідомлення). Це привід переглянути контент, зробити його більш цікавим для населення регіону.

РОЗДІЛ 3.

Особисті прийоми громадян в умовах COVID-19

Орган влади / місцевого самоврядування	Особисті прийоми		Вплив COVID-19	Лист - відповідь на звернення
	2019	2020		
Одеська обласна рада	50	12	припинено особистий прийом	30-73 від 19.03.21
Одеська обласна державна адміністрація	70	29	припинено особистий прийом	108/зпі від 22.03.2021
Одеська міська рада	434	258	припинено особистий прийом	011-12/10 від 19.03.21
Березівська районна рада	295	247	змін не було	л-50-01/10 від 22.03.2021
Березівська районна державна адміністрація	47	42	частково призупинявся	16/01-40/7 від 17.03.21
Білгород-Дністровська районна рада	67	30	припинено особистий прийом	К-03/03 від 03.04.2021
Білгород-Дністровська районна державна адміністрація	31	25	прийом відбувався з урахуванням обмежень	1/інф/2 від 23.03.21
Болградська районна рада	інформація не надана			149/01-13 від 22.03.2021
Болградська районна державна адміністрація	168 особистих та 74 виїзні прийоми		припинено особистий прийом	01/08/01-11 інф від 23.03.2021
Ізмаїльська районна рада	інформація не надана			01/01-25/79 від 18.03.2021
Ізмаїльська районна державна адміністрація	84 особистих та 20 виїзні прийоми		вводились обмеження в окремі періоди	01/01-51/81з від 19.03.2021
Одеська районна рада	відповідь не надано			
Одеська районна державна адміністрація	відповідь не надано			
Подільська районна рада	відповідь не надано			
Подільська районна державна адміністрація	81	86	скасовані виїзні прийоми, обмежено доступ до будівель	01-44/13i3 від 24.03.2021
Роздільнянська районна рада	43	27	припинено особистий прийом	02/01-28 від 23.03.21
Роздільнянська районна державна адміністрація	81	21	прийом обмежено	7/02-06 від 19.03.21
Іванівська територіальна громада Березівського району	відповідь не надано			
Старокозацька територіальна громада Білгород-Дністровського району	відповідь не надано			

Орган влади / місцевого самоврядування	Особисті прийоми		Вплив COVID-19	Лист - відповідь на звернення
	2019	2020		
Кубейська територіальна громада Болградського району	відповідь не надано			370 від 02.04.2021
Кілійська територіальна громада Ізмаїльського району	164	40	прийом обмежено	13/17 від 26.03.2021
Дальницька територіальна громада Одеського району	445	350	змін не відбулося	536 від 25.12.2021
Великодолинська територіальна громада Одеського району	відповідь не надано			
Балтська територіальна громада Подільського району	83	21	припинено особистий прийом	33-351 від 23.03.2021
Затишанська територіальна громада Роздільнянського району	136	152	змін не відбулося	02-15/379 від 29.03.2021

Висновки

1. На 33,9% знизилась кількість особистих прийомів у 2020 порівняно з 2019. Таке зниження пов'язані саме з COVID-19 та запровадження карантинних обмежень.
2. З 16 суб'єктів, що надали інформацію: 7 повідомили про припинення особистих прийомів, 4 - змінили порядок прийомів у зв'язку з COVID-19.
3. Три суб'єкта порядок прийому не змінював.

РОЗДІЛ 4.

Громадські ради в умовах COVID-19

Нормативно-правовий контекст

Стаття 38 Конституції України передбачає, що громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами.

Основний документ, що визначає порядок роботи громадських рад є Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010р. №996 “Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики”, якою встановлено:

- Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики;
- Типове положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у м. Києві та Севастополі державній адміністрації.

Для державних адміністрацій Постанова №996 передбачає необхідність вжиття заходів для утворення громадських рад при центральних і місцевих органах виконавчої влади та забезпечити їх функціонування.

Органам місцевого самоврядування Постановою №996 рекомендовано під час проведення консультацій з громадськістю та утворення громадських рад при органах місцевого самоврядування керуватися затвердженими цією постановою Порядком і Типовим положенням.

Особливі повноваження громадських рад, проведення дистанційних зустрічей в статутах

Одеська обласна державна адміністрація

Сторінка адміністрації в мережі Інтернет щодо громадської ради включає інформацію про склад ради, плани роботи, протоколи засідань, новини громадської ради. Положення про громадську раду не містить можливості проведення засідань в онлайн форматі, прийняття рішень шляхом опитування, через засоби електронної пошти.

Білгород-Дністровська районна державна адміністрація

Положення про громадську ради на сторінці не знайдено.

Ізмаїльська районна державна адміністрація

Положення про Громадську раду передбачає можливість схвалювати рішень з окремих питань шляхом опитування або в електронному вигляді та можливість дистанційної участі у засіданні ради.

Подільська районна державна адміністрація

Інформація про громадську раду не знайдена.

Роздільнянська районна державна адміністрація

Положення про громадську ради на сторінці не знайдено.

Створення громадських рад, проведення їх засідань

Орган влади/ місцевого самоврядування	Кількість членів громади	Кількість засідань		через COVID-19		Лист – відповідь на звернення
		2019- 2020	2020	онлайн	скасо- вані	
Одеська обласна рада	громада не створена					30-73 від 19.03.21
Одеська обласна державна адміністрація	повноваження закінчилися в жовтні 2020, готуються до установчих зборі					108/зп від 22.03.2021
Одеська міська рада	громадська рада не створена, працює 5 консультативно- дорадчих органів					011-12/10 від 19.03.21
Березівська районна рада	громада не створювалася					л-50-01/10 від 22.03.2021
Березівська районна державна адміністрація	повно- важення закінчили- ся, триває утворення	8	3	не проводились		16/01-40/7 від 17.03.21
Білгород-Дністровська районна рада	громада не створювалася					К-03/03 від 03.04.2021
Білгород-Дністровська районна державна адміністрація	15 осіб		4			1/інф/2 від 23.03.21
Болградська районна рада	громада не створювалася					149/01-13 від 22.03.2021
Болградська районна державна адміністрація	посилан- ня для ознайо- млення на сайт			мож- ливості прово- дити немає	2	01/08/01-11 інф від 23.03.2021
Ізмаїльська районна рада	громада не створювалася					01/01-25/79 від 18.03.2021
Ізмаїльська районна державна адміністрація	10 осіб	4	0	не проводились скасувань не було		01/01-51/81з від 19.03.2021
Подільська районна державна адміністрація	4	7	3	можливість відсутня скасувань не було		01-44/13i3 від 24.03.2021
Роздільнянська районна рада	громада не створена					02/01-28 від 23.03.21
Роздільнянська районна державна адміністрація	9		2	не передбачено положенням		7/02-06 від 19.03.21
Кубейська тери- торіальна громада Болградського району	громада не створювалася					370 від 02.04.2021
Кілійська територіаль- на громада Ізмаїльсь- кого району	громада не створювалася					13/17 від 26.03.2021
Балтська територіаль- на громада Подільсь- кого району	створена молодіжна рада, гром. рада не створена					33-351 від 23.03.2021

Опитування членів громадських рад

Питання: Чи змінювався склад громадської ради протягом 2020 року? Як це вплинуло на роботу громадської ради?

Відповіді: змін у складі громадської ради, згідно відповідей опитаних членів громадських рад, не відбувалося.

Питання: Як часто відбуваються засідання громадської ради? Чи цього достатньо для ефективної роботи громадської ради? Чому?

Відповіді: засідання відбуваються кілька разів на рік, або щомісячно. За словами опитаних осіб – цього достатньо. При чому представники однієї ради повідомили про скасування засідань громадської ради через що було проведено одне засідання і цього не достатньо.

Питання: Що змінилося в роботі громадської ради у 2020 році? Які були позитивні та негативні моменти в роботі громадської ради?

Відповіді: найголовнішим негативним фактором, що вплинув на роботу громадських рад визначено COVID-19. З ним пов'язаний перехід в онлайн формат обговорення питань, що ускладнює роботу членів громадських рад та створює складнощі для проведення засідань.

Питання: Які основні проблеми в роботі громадської ради були у 2020 році. Яким чином можна подолати ці проблеми?

Відповіді: основна проблема – обмежені знання щодо проведення онлайн засідань і потреби у навчанні роботі в онлайн режимі.

Питання: Чи вплинула ситуація з пандемією COVID-19 та місцеві вибори на роботу громадської ради у 2020 році? Яким саме чином?

Відповіді: ситуація з COVID-19 вплинула дуже сильно, а також небажання людей працювати та відсутність політичної волі.

Питання: Окрім пандемії та місцевих виборів, які ще фактори вплинули на роботу громадської ради у 2020 році? Яким чином?

Відповіді: відсутність політичної волі та бажання працювати.

Питання: Як вплинула реформа децентралізації на діяльність громадської ради?

Відповіді: здебільшого вказувалося, що децентралізація не вплинула на роботу громадських рад.

Питання: Чи отримує громадська рада необхідну підтримку від органу влади, при якій вона створена? В чому саме виражається така підтримка? Чи дослухається орган влади до громадської ради, її членів? Якщо існують проблеми взаємодії між громадською радою та органом влади, при якому вона створена?

Відповіді: думки розділилися. Вказується на наявність певної підтримки, однак є необхідність отримувати більше, а також про відсутність взаємодії. В будь якому випадку є потреба розвивати комунікацію.

Питання: Які зміни необхідні в роботі громадської ради? Як має змінитися робота громадської ради у зв'язку з пандемією COVID-19 та проведенням місцевих виборів?

Відповіді: основна потреба – злагоджена структурована робота в онлайн форматі, налагодження процесів для такої роботи.

Питання: Чи змінювався склад громадської ради протягом 2020 року? Як це вплинуло на роботу громадської ради?

Відповіді: змін у складі громадської ради, згідно відповідей опитаних членів громадських рад, не відбувалося.

Питання: Чи відмінялися засідання громадської ради у зв'язку з пандемією COVID-19 та проведенням місцевих виборів? Як часто таке відбувалося протягом 2020 року? Чи пропонувалися інші формати роботи (онлайн засідання)? Якщо онлайн засідань не відбувалося то чому?

Відповіді: відмінялись засідання, інколи проводились в онлайн форматі. Часто через технічні проблеми члени рад не могли прийняти в них участь.

Питання: Чи вистачає відкритості у роботі громадської ради? Чи необхідні додаткові заходи, наприклад, онлайн трансляцій засідань для забезпечення відкритості роботи громадської ради?

Відповіді: всі опитані члени громадських рад зазначили про те, що відкритості роботи рад не вистачає, зокрема, неможливо знайти інформацію про засідання, необхідним також визначено трансляцію засідань в онлайн форматі.

Висновки

1. Було отримано 19 відповідей на питання щодо створення громадських від місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування.
2. З семи місцевих державних адміністрацій, для яких законодавством встановлено обов'язок створювати громадські ради, ради створено в п'яти. Дві адміністрації повідомили про триваючий процес утворення громадських рад та закінчення повноважень попередніх рад.
3. З 12 органів місцевого самоврядування громадські ради не були створені в жодній. При двох органах (Одеська міська рада, Балтська територіальна громада Подільського району) працюють інші консультативно-дорадчі органи.
4. Як вбачається з поданої інформації - громадські ради не використовуються органами місцевого самоврядування в Одеській області. Це значно зменшує можливості участі населення в державних справах. Цікавим є досвід Балтської територіальної громади, якою створено молодіжну раду як консультативно-дорадчій орган. Це дозволяє залучати активних, молодих людей до справ громади, про потребу в чому зазначали при опитуванні члени громадських рад.
5. Про скасування засідань громадських рад через COVID-19 повідомили два суб'єкта - Березівська районна державна адміністрація, Болградська районна державна адміністрація.
6. Часто на сайтах відповідних органів подається неповна інформація про громадську раду. Зокрема, не публікуються положення про раду. За результатами опитування члени громадських рад також вказували на необхідність забезпечувати більшу відкритість через оприлюднення інформації, а також через трансляції засідань в соціальних мережах.
7. За отриманою інформацією відбувались скасування засідань громадських рад через COVID-19, при цьому також не проводились засідання в онлайн форматі.
8. Громадські ради Одещини не проводять засідання онлайн з різних причин: через відсутність технічних можливостей, у зв'язку з відсутністю в положенні про громадську раду дистанційний форм прийняття рішень.

РОЗДІЛ 6.

Взаємодія ОГС з владою протягом 2020 року.

Питання: Яким чином ситуація з пандемією COVID-19 і місцеві вибори вплинули на роботу організації?

Відповіді: місцеві вибори не вплинули на роботу організацій.

Щодо впливу COVID-19 респонденти вказали на перехід в онлайн формат робіт.

Питання: Які фактори, крім пандемії та місцевих виборів, впливали на роботу організації у 2020 році? Позитивним чи негативним був такий вплив? Чому?

Відповіді: вказувались негативні фактори, зокрема те, що неурядові організації не підтримуються місцевою владою. Окремо зазначено про відміну фінансування проєктів, які перемоги у конкурсі.

Питання: Як організація взаємодіє з владою: обласною, районною, міською? Сильні та слабкі сторони такої взаємодії. Досягнення та проблеми.

Відповіді: зазначено про наявність взаємодії з обласною владою, з владою міста співпраця поки не складається.

Питання: Як часто Вам доводиться звертатися до органів місцевої чи регіональної влади, органів місцевого самоврядування? Якою є реакція влади на такі звернення? Яким є результат таких звернень? Чи задоволені Ви таким результатом? Що вважаєте необхідно змінити щоб результат був кращим?

Відповіді: практично всі представники опитаних неурядових організацій зазначили, що намагаються не звертатися до влади та самостійно вирішувати питання і проблеми, що виникають перед ними. Ефективність звернень є низькою, необхідно змінювати відношення влади до громадянського суспільства.

Питання: Яким чином ситуація з пандемією COVID-19 та місцеві вибори, а також інші виклики 2020 року вплинули на періодичність Ваших звернень до влади? Реакцію влади? Результативність звернень?

Відповіді: організації, які відмічають вплив пандемії вказали на зменшення кількості суспільних заходів, акцій тощо. Крім того, вказувалося на зменшення кількості звернень до організацій, однак, це залежить від напрямків їх роботи.

Питання: Які заходи необхідно вжити, щоб зменшити вплив COVID-19 та інших викликів на взаємодію влади та організації?

Відповіді: владі необхідно надати більш чіткі інструкції як подавати онлайн звернення і як шукати на них відповіді.

Питання: Якими є формат та канали спілкування з владою? Яка їх ефективність? Чи змінилися формат та канали спілкування з владою у зв'язку із пандемією COVID-19, місцевими виборами або іншими викликами? Чи необхідно змінювати формат та канали спілкування з владою та яким чином?

Відповіді: організації вказують на наявність різних форматів спілкування з владою: електронні звернення, телефонні розмови, особисті зустрічі тощо. Через пандемію COVID-19 відбувся перехід до онлайн спілкування. Ефективність взаємодії з владою є невисокою.

Питання: Чи відбувалися відмови влади у спілкуванні з організацією з посиланням на пандемією COVID-19, місцеві вибори? Як часто відбуваються такі відмови? Чи пропонувалися інші формати та канали спілкування (онлайн зв'язок)? Якщо онлайн спілкування не відбувалося то чому?

Відповіді: всі опитані організації вказували про відсутність відмов у спілкуванні, в тому числі у зв'язку з COVID-19.

Питання: Основні проблеми у спілкуванні з владою? Яким чином можна змінити ситуацію? Чи здатна влада підтримувати постійний зв'язок, зворотній зв'язок?

Відповіді: організації вказують на відсутність взаємодії з владою через нерозуміння проблем спільноти.

Висновки

1. За інформацією ОГС влада в регіоні недостатньо взаємодіє з неурядовим сектором, результативність звернень до влади представників громадськості не задовольняє, відсутнє розуміння проблем населення та бажання щось змінити.
2. COVID-19 став найбільшою проблемою в роботі неурядових організацій, зупинив певні активності: суспільні заходи, акції, особисті зустрічі, що негативно вплинуло на роботу організацій.
3. ОГС говорять про необхідність проведення роз'яснювальної роботи та консультацій з питань спілкування з владою в онлайн форматі.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Влада Одещини досить динамічно реагувала на виклики COVID-19 переходячи в дистанційний формат роботи, намагаючись запроваджувати нові цифрові рішення. Однак, повноцінного переходу сервісів на дистанційний формат роботи не відбулося. Деяким чином спостерігався імітаційний характер дотримання карантинних обмежень, що пов'язано з курортною орієнтацією регіону та необхідністю підтримки місцевого бізнесу.
2. Комунікація влади Одеської області з населенням через соціальні мережі має свої особливості. Зокрема, область має порівняно з іншими регіонами низький рівень охоплення населення сторінками влади в соціальних мережах – менше ніж 1%. Це знижує комунікаційні можливості влади, можливості впливати, доносити інформацію, отримувати моментальні відповіді на власні рішення. Варто розуміти те, що соціальні мережі - це новий, сучасний засіб масової інформації. Розвиток охоплення в соціальних мережах, залучення населення регіону до використання соціальних мереж, боротьбу за якість контенту, його цікавість населенню слід включати до основних напрямків роботи органу влади.
3. Ситуація з COVID-19, запровадження карантинних обмежень вплинули на проведення представниками влади особистих та виїзних прийомів. У відповідях влади на наші запити вказано, що в більшості випадків особисті прийоми були відмінені або змінився режим прийомів. Як показують відповіді, отримані під час опитувань представників неурядового сектору і членів громадських рад – це зменшило ефективність комунікацій з владою. Опитувані особи також вважали, що влада використовує COVID-19 для відмов у взаємодії. При чому онлайн формат спілкування не показав свою ефективність, що викликає потребу у проведенні роз'яснювальної і консультаційної роботи з питань комунікацій в онлайн форматі.
4. З розумінням того, що громадські ради є найбільш застосованим інструментом участі громадян у державних справах, що є обов'язковим для системи органів виконавчої влади та рекомендованим для органів місцевого самоврядування, можна виділити особливість регіону – недостатньо широке застосування громадських рад, зокрема, при органах місцевого самоврядування, в територіальних громадах. Це потребує додаткової роботи із зазначеними органами для популяризації використання громадських рад.
5. В цілому ситуація з COVID-19 мала негативний вплив на роботу громадських рад. Зокрема, скасовувалися засідання, затягувалося прийняття рішень, доводилося обговорювати питання в онлайн форматі, що часто є не зручним, особливо для людей старшого віку і тих членів громадських рад, які проживають в селах з поганою якістю інтернет-зв'язку. Недостатньо активне використання онлайн формату роботи потребує додаткових зусиль для налагодження нормальної діяльності громадських рад в умовах карантинних обмежень.
6. Члени громадських рад здебільшого говорять про недостатність підтримки їх діяльності з боку органів, при яких вони створені. Це говорить про можливість влади ігнорувати запити дорадчих органів і певну регулюючу обмеженість нормативних актів, що регулюють роботу громадських рад. Посилення повноважень громадських рад могло б вирішити це питання, однак тут варто згадати про те, що громадська рада – дорадчий орган і основна відповідальність за прийняті рішення несуть відповідні органи влади та місцевого самоврядування. Для вирішення проблем взаємодій влади і громадських рад варто знаходити баланс інтересів та забезпечувати достатній рівень комунікації та відкритості.
7. Члени громадських рад не вважають роботу рад достатньо відкритою. Вони говорять про відсутність повної інформації про роботу рад у відкритому доступі та про необхідність проведення онлайн трансляцій засідань – це сприятиме відкритості громадських рад і є гарним способом залучити населення до активності без необхідності застосування додаткових бюрократичних механізмів.
8. Розглядаючи результати опитувань неурядових організацій з питань взаємодії з владою варто відмітити загальну тенденцію незадоволеності такою взаємодією. Так представники організацій в основному говорять недостатню результативність звернень, байдужість влади та не розуміння проблем. Необхідно долати цю тенденцію слід, адже активні неурядові організації можуть надати владі гарну підтримку в критичних ситуаціях, коли влада не встигає зреагувати.

pm.net.ua

Аналітичний звіт підготовлено ГО «Простір можливостей» (pm.net.ua) в рамках проекту «Громадськість за демократизацію» за сприяння Європейського Союзу (<http://ec.europa.eu/europeaid/>), який реалізується Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій. Окремі думки, висловлені в аналітичному звіті, є особистою позицією авторів і жодним чином не відображають точку зору Європейського Союзу